

SINDIKAT
MINISTRSTVA ZA
OBRAMBO
Dalmatinova 4,
1000 Ljubljana
info@sindikatomors.si

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SVOZ

SINDIKAT PILOTOV
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

konfederacija
sindikatov 90
slovenije

Datum: 01. 12. 2015

DRŽAVNI ZBOR RS

ODBOR ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN INVALIDE

ZADEVA: AMANDMAJI NA ZPIZ-2B

Spoštovani, sindikalne centrale (ZSSS, KS90) in sindikati dejavnosti (SMO, SVOZ, SPMO) vam predlagamo spodaj navedene amandmaje na ZPIZ-2B in vas prosimo za podporo ter uvrstitev le teh na dnevni red odbora. Ti so potrebni zaradi vzpostavitve bolj poštenega sistema poklicnega upokojevanja:

I.

V 5. odstavku 199. člena, ki vsebinsko opredeljuje in priznava več vrst težavnostih stopenj predlagamo dopolnitev:

Za vsako skupino se določi ustrezna dodana doba, kot sledi:

- 1. skupina 12/14,
- 2. skupina 12/15,
- 3. skupina 12/16,
- 4. skupina 12/17,
- 5. skupina 12/18.

V Pokojninskem načrtu se določijo ustrezne prispevne stopnje za vsako od dodanih dob.

Dokler delovno mesto po sprejetju tega zakona ni ponovno ovrednoteno, se za to delovno mesto uporablja dodana doba, opredeljena v drugem odstavku 202. člena tega zakona.

OBRAZLOŽITEV:

Pred uveljavitvijo ZPIZ-1 je veljal sistem več dodanih dob. Razlog je enostaven: poklici, ki sodijo v sistem poklicnega zavarovanja (takrat zavarovanja s povečanjem – benificirana delovna doba) si po obremenitvah, škodljivosti za zdravje in posledično sprejemljive ustrezne starosti niso bile, in tudi danes niso enakovredne. Zato je takratni sistem poznal več vrst dodane dobe in je poklice, na podlagi uredbe ali področnih zakonov, uvrščal v ustrezno skupino.

Sedanji sistem vse poklice v sistemu poklicnega upokojevanja postavlja v enako dodano dobo, kar ni pošteno do posameznih poklicev. Dejstvo je, da so si poklici različni in je zato nujno treba določiti več vrst dodane dobe in vse poklice, na podlagi meril in kriterijev ter strokovnih analiz, uvrstiti v ustrezno višino dodane dobe. Vsekakor bo pri tovrstni klasifikaciji poklicev prišlo do razlik, saj bodo uvrščeni v nižjo oz. višjo dodano dobo.

Tudi znotraj poklica (denimo vojaškega poklica) ne bi smelo biti enakosti, saj imamo že danes vojaške osebe, ki bi lahko imele nižjo ali višjo dodano dobo. Tudi znotraj ostalih poklicev bi zagotovo lahko naredili enako klasifikacijo, saj so delovna mesta znotraj različnih poklicev popolnoma enake, kot so: letalsko osebje (piloti, tehniki letalci, osebje na letaliških površinah), potapljači, pirotehniki, padalci, specialne enote policije in vojske ter še vrsta poklicev v gospodarstvu.

Zato smo prepričani, da bi bilo nujno v ZPIZ-2B opredeliti tudi več vrst dodane dobe.

II.

Namesto predlaganega 7. odstavka 206. člena ZPIZ-2B predlagamo dikcijo, ki je bila usklajena v socialnem dialogu in medresorskem usklajevanju:

(7) Ne glede na določbe tega zakona ima zavarovanec-član, ki je najmanj 10 let opravljal vojaško službo v Slovenski vojski, pa mu je prenehala pogodba o zaposlitvi z ministrstvom, pristojnim za obrambo, ter ne namerava uveljavljati poklicne pokojnine, pravico zahtevati, da se mu sredstva, ki jih ima na računu pri Skladu obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, izplačajo v enkratnem znesku ali prenesejo v dodatno zavarovanje. Enako pravico ima tudi zavarovanec-član poklicni vojak, ki se mu odpove pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju zaradi starostne omejitve opravljanja vojaške službe. V tem primeru zavarovanec-član ni upravičen do drugih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja

OBRAZLOŽITEV:

Poklicno opravljanje vojaške službe se na podlagi 92. čl. ZObr praviloma opravlja za določen čas. To pomeni, da je za vojaške osebe sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas pravilo, za ostale delojemalce RS pa izjema (vsaj na normativni ravni). To velja za vse kategorije vojaških oseb (častnike, podčastnike, vojake in vojaške uslužbenke). Določbo predlagamo predvsem z namenom, da bi vojakom, ki jim pogodba o zaposlitvi na obrambnem področju preneha ob dopolnjenem 45. letu starosti, omogočili lažji prehod iz vojaškega v civilno okolje. Z veljavno področno zakonodajo so določene rešitve, ki omenjenim kategorijam vojaških oseb sicer omogočajo vključitev v delovni proces pri drugem delodajalcu in jim zagotavljajo socialno varnost. Tako imajo vojaki pod določenimi pogoji pravico do razporeditve na ustrezno delo v MO ali drug državni organ, če takih del ni, pa imajo pravico do usposobitve za civilni poklic. Zaradi zmanjševanja zaposlenih v JS, več let trajajočih zaostrenih gospodarskih razmerah ter zaradi vedno večjega števila vojakov, ki jim bo pogodba o zaposlitvi zaradi starostne omejitve prenehala v naslednjih letih, obstoječe rešitve ne bodo več omogočale zagotavljanja socialno sprejemljivega prehoda v novo – civilno delovno okolje. Navedeno v prejšnjem odstavku velja v pretežni meri tudi za ostale vojaške osebe, ki jim pogodba o zaposlitvi za določen čas iz najrazličnejših razlogov ni podaljšana. Možnost enkratnega dviga ali pa prenosa v takojšnjo rento sredstev, ki jih imajo na računu pri skladu ODPZ, bi tako po naši oceni vojaškim osebam, ki jim preneha pogodba o zaposlitvi z MO, omogočila premostitvene težave pri iskanju nove zaposlitve, obenem pa ne bi imela negativnega vpliva na sredstva

ostalnih zavarovancev-članov. Zaradi velikega števila zavarovancev, vključenih v sklad, dvig ali pa prenos sredstev s strani vojaških oseb, po naši oceni, ne bi ogrozil delovanje sistema ODPZ.

Pravico do prenosa sredstev v dodatno zavarovanje (rento) morajo imeti vse vojaške osebe, ki jim preneha delovno razmerje v MO ob pogoju, da so opravljali vojaško službo najmanj 10. let. Pogodbe v MO se lahko sklenejo za dobo do 10 let in zatem podaljšujejo.

III. V kolikor amandma I. ni sprejet:

V 413. členu oz. prehodnih določbah ZPIZ-2 predlagamo nov odstavek:

Ne glede na določbe opredeljene v šestem odstavku 199. člena tega zakona se vojaškim osebam na formacijskih dolžnostih opredeljenih v 60. členu ZSSlov prizna višina dodane dobe kot si sledi:

- **Za 5. skupino formacijskih dolžnosti 12/18,**
- **Za 4. skupino formacijskih dolžnosti 12/17 in**
- **Za 3. skupino formacijskih dolžnosti 12/16 mesecev.**

V Pokojninskem načrtu se za vsako skupino določi ustrezna višina prispevne stopnje.

OBRAZLOŽITEV

Že od sprejetja ZPIZ-1 oz. leta 2001 naprej so bili določeni poklici v neenakem položaju, za katere enotna dodana doba (četrtnina obdobja vključenosti v poklicno zavarovanje oz. sistem 12/15) pomeni odločno premajhno višino glede na njihove specifične dela. Prav tako je urejanje vojaških poklicev preko področnih zakonov (Zakon o obrambi in Zakon o službi v slovenski vojski) zelo zahtevno, vezano na veliko politično voljo, vsekakor pa mora biti usklajeno s specialnim zakonom, kot je ZPIZ. Ne glede na že omenjene nesistemske spremembe v ZPIZ-1 in potem v ZPIZ-2 in sedaj v ZPIZ-2B, sta področna zakona za področje obrambe zaznala sistemsko napako v ZPIZ pri sistemu poklicnega upokojevanja, zlasti pri višini dodane dobe in so naredili »uravnalovko« sistema. Jasno je, da so si poklici po težavnosti zelo različni

(to v novem 5. odstavku ZPIZ-2B ugotavlja tudi stroka), in iz tega naslova si zaslužijo različno višino dodane dobe. Zato je ZSSlov v že omenjenem 60. členu opredelil:

60. člen

(obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje)

- (1) Vojaške osebe morajo opravljati z Zakonom o obrambi in s tem zakonom določene naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje in, ki jih zaradi posebni obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti.
- (2) Vojaške osebe na formacijskih dolžnostih na katerih se opravljajo naloge iz prejšnjega odstavka, se obvezno dodatno pokojninsko zavarujejo in sicer:
 - Na vseh formacijskih dolžnostih pilotov, letalcev tehnikov, letalcev kontrolorjev, inštruktorjev in učiteljev letenja, pomočnikov za varnost letenja in usposabljanja, izvidništvo in navigacijo, enote za specialno delovanje, vojaških potapljačev vseh vrst, pirotehnikov in orožarjev ter poveljnikov in namestnikov osnovnih enot v vojaškem letalstvu in enot, v katerih delujejo vojaški potapljači, v V. skupini pokojninskega načrta dodatnega zavarovanja;
 - Na vseh formacijskih dolžnostih kontrolorjev letenja, pomočnikov ali referentov obveščevalno varnostne zadeve, vojaških policistov, laborantov radiološko kemijske biološke obrambe, voznikov bojnih in specialnih vozil, bojnih sistemov, enota ali podenot, ki so predvidene za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva ali za uporabo z drugimi mednarodnimi pogodbami oziroma poveljnikov in njihovih namestnikov osnovnih enot, kjer se te dolžnosti opravljajo, v IV. Skupini pokojninskega načrta dodatnega zavarovanja;
 - Na drugih formacijskih dolžnosti v Slovenski vojski n delovnih mestih, na katerih se opravlja vojaška služba, v III. Skupini pokojninskega načrta dodatnega zavarovanja razen formacijskih dolžnosti v športni enoti.
- (3) Skupina dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prejšnjega odstavka se označi v formacijah poveljstev, enot in zavodov za posamezno formacijsko dolžnost oziroma za delovno mesto, na katerem se opravlja vojaška služba.

Minister predpiše, na katerih formacijskih dolžnostih, ki jih opravljajo civilne osebe, so pripadniki dodatno pokojninsko zavarovani.

(4) Prispevki za dolžnosti iz drugega in tretjega odstavka tega člena se plačujejo po prispevnih stopnja v skladu s splošnimi predpisi.

Iz same dikcije zakonskega določila je jasno, da gre za zelo velike različnosti, ki so v sistemu zavarovanja s povečanjem (bivša benificirana delovna doba) imeli te različnosti urejene skozi razne višine dodane dobe in k temu določeno ustrezno višino prispevne stopnje. Vsekakor se tudi različno poklicno upokojujejo, kar pa je odvisno od tehtanega povprečja starosti, pokojninske dobe in sredstev. Zato je sistem potrebno urediti, kot izhaja iz amandmaja.

Za primer k obrazložitvi lahko kot vzorčni primer izpostavimo vojaške pilote. Vsekakor su tudi drugi poklici znotraj drugega in tretjega odstavka, po svoji stroki in psihični in fizični težavnosti primerljivi s svojimi kolegi v tujini:

1. Obrazložitev za vojaške pilote

- Dolgoletno letenje v zrakoplovu (helikopter ali letalo) predstavlja izjemno velike obremenitve na telo, predvsem v obliki hrupa, vibracij in različnih sevanj, ves čas pa je prisotno tudi vdihavanje nevarnih snovi, delo z eksplozivnimi snovmi in potencialne grožnje ob odpovedi različnih sistemov (požari in podobno). Prav tako na telo, predvsem na hrbtenico, zelo negativno vplivajo obremenitve ob letenju na akrobatskih letalih.

V prid vojaškimi pilotom govori tudi visoka ocena tveganja, ki je bila izdelana septembra 2012 in opredeljuje še številne druge obremenitve.

- Telo po določeni starosti ne zmore več določenih obremenitev, navedenih v prvi alineji. S starostjo se močno zmanjša tudi reakcijski čas, ki pa je ključen pri opravljanju vsakodnevnih letalskih nalog. Verjetno si ni težko predstavljati, kako hitro je treba odreagirati ob helikopterskem reševanju v gorah, ko se konice krakov glavnega rotorja vrtijo en meter od stene, hkrati pa na veliki nadmorski višini pihajo močni gorski vetrovi oziroma sta zrakoplov in posadka izpostavljena drugim

ekstremnim razmeram. Prav tako si je težko predstavljati običajnega človeka nad 50 let, ki bi brez posledic vsakodnevno opravljal akrobacije na trenažno-bojnim letalu.

Pomenljivo je tudi dejstvo, da morajo piloti eno-članskih zrakoplovov po 40. letu starosti opravljati zdravniški pregled 2x letno (do 40 leta 1x letno). Največja starost za profesionalno letenje na eno-članskem zrakoplovu pa je 60 let.

Prav tako se po evropski civilni letalski zakonodaji zahteva, da je v več-članskem zrakoplovu lahko samo en pilot starejši od 60 let, drugi pa mora biti mlajši od 60 let.

2. Ureditev poklicnega zavarovanja vojaških pilotov v tujih državah

- Francija: Vojaški piloti si delovno dobo skrajšajo s številom naletenih ur, kjer je vsaka ura ovrednotena glede na težavnost naloge. V praksi do izpolnitve pogojev za polno pokojnino delajo od 15 do 18 let (če primerjamo s Slovenijo, bi to pomenilo benefikacijo med 12/27 in 12/32).

- Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske: Do izpolnitve pogojev za poklicno pokojnino morajo v vojaškem letalstvu delati 18 let, ob poklicni upokojitvi dobijo nagrado v enkratnem znesku, ponovno nagrado dobijo ob starostni upokojitvi (če primerjamo s Slovenijo, bi to pomenilo benefikacijo približno 12/27);

- Združene države Amerike: Po 20 letih dela v vojski prejemajo pokojnino v vrednosti $\frac{1}{2}$ zadnje plače, po 30 letih dela v vojski prejemajo pokojnino v vrednosti $\frac{3}{4}$ zadnje plače. Poleg pokojnine prejemajo še številne druge bonitete (če primerjamo s Slovenijo, bi to pomenilo benefikacijo 12/24). Ta ureditev velja tudi za ostale pripadnike ameriških oboroženih sil, kot so na primer pehote in podobno.

Darko Milenkovič, predsednik SMO

Mileva Štukelj, predsednica SVOZ

Tobija Cukjati, predsednik SPMO

Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Peter Majcen, predsednik KS90